

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 " "
Helyben hához hordva:
Egy évre ..... 30 kor.
Negyedévre ..... 5 " "
Közkezes postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

LXII. évfolyam 62. szám.

Nagyvárad

Csütörtök, 1916 március 16.

Portugália mozgósított.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: **A portugál kormány elrendelte szárazföldi és tengeri haderejének mozgósítását.**

Vissza vert hidfő elleni támadások.

Orosz hadszíntér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) Kurciev-kőtől északnyugatra a hidfő sáncot megszállva tartó csapat heves támadásokat vert vissza. Különböző jelentősebb esemény nem történt.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény.

Trieszt eredménytelen bombázása.

Olasz hadszíntér. Budapest, március 15. (Hivatalos.) Az olaszok támadásai az Isonzó arcvonalon tovább tartanak. Tegnap délután a Podgora magaslaton elkeseredett harc folyt. Csapatunk itt a helyenkint benyomuló elsenséget kézi tusában verték vissza. Eppen olyan eredménytelen maradt az ellenség éjjeli támadása is amelyet több órai tüzérségi előkészítés után a San Martinótól délnyugatra fekvő terület ellen intézett. E helység előtt az előző napok harcaiból még több mint **1000 el- lenseges holttest hever.**

A tengermelléki arcvonal több más pontján élénk tüzérségi és aknavető harca került a sor. A karinthiai határterületen Sella szakaszunkat, Tirolban a Col di lana területet az ellenség élénk tűz alatt tartotta.

Olasz repülők Triesztre bombákat dobtak, anélkül, hogy kárt okoztak volna. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Teljes létszámra emelték az Unió hadseregét

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Washingtonból jelentik: A képviselőházban a javaslatot megszavazták és utasítják az elnököt, hogy a reguláris hadsereget 120000-re felemelje.

Görögország és Románia nem avatkoznak be a háborúba.

Athén, március 15. Illetékes forrásból megoáfolják azokat a bukaresti lapok utján elterjedt híreket, amelyek szerint Görögország tárgyalásokat folytat Romániával a háborúba való egyöntetű beavatkozás tekintetében. Ilyen tárgyalások a Szkuludisz-kormány megalakulása óta még egyáltalában nem voltak folyamatban Görögország és Románia között.

Ujabb előrenyomulás a Maasnál.

Előtt francia repülőgépek.

Berlin, március 15. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Neuve kopellénél előretolt angol védőművet megszálló legénységével együtt levégőbe röpítettünk. Az angol tüzérség hatalmas ágyutüzérelést zúdított Lens városára. A francia tüzérség új állásunk ellen Ville au Boissnál, valamint a champagnei arcvonal különböző szakaszai ellen igen élénk tevékenységet fejtett ki. A Maastól balra a sziléziai csapatok harcvonalaikat a Bois de Bordeauxtól nyugatra vevő vidéktől a Mort Homme magaslatra tolták előre. Az ellenség 25 tisztje és több mint 1000 főnyi legénysége sebesületlenül került fogságunkba. A franciák négyszer megismételt ellentámadása semmitéle sikerrel sem járt, ellenben érzékeny veszteségeket szenvedtek.

A Maas jobb partján és a Cote keleti lejtőjén mindkét fél tüzérsége elkeseredetten küzdött tovább. A Vogézekben és azoktól délre a franciák felderítés céljából több kisebb előretöréssel próbálkoztak, amelyeket visszavertünk.

Leffers hadnagy Papaumétól északra immár a negyedik ellenséges repülőgépet lőtte le, egy angol kétfedelűt.

Vinnynél (Arrastól északkeletre) és Luivrynél. (A Maas mellett Verduntól északnyugatra) védő ágyúink egy-egy francia repülőgépet leszállásra kényszerítettek. Haumont felett (Verduntól északra) egy nagy francia repülőgép légi harc után lezuhant. A repülőgép utasait elfogtuk, a többi géputas meghalt.

Keleti hadszíntér.

A helyzet változatlan. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Markovits és Weinberger cég tavaszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: felöltők, blousok, pongyolák, alsó szoknyák leibchenek, férfi és női fehérneműek, valamint vásznak, divatkelmék és selymek. Közismert női szabósága a legdivatosabb costumöket a legelőnyösebb árban készít.

Telefon 9-011

Franciaország csak francia földön harcol.

Budapest, március 15. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Az antant haditanács végzése folytán Joffre a kormány és hadvezetőség nevében kijelentette, hogy Franciaország a fenyegető verduni helyzetre tekintettel teljes fegyveres erejét a francia földön koncentrálja, más akcióktól tartózkodik.

A 18 évesek összeírása és szemléje.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét az 1898. évben született népfelkelésre kötelezettek összeírása, bemutatása és behívására nézve.

A rendelet szerint az 1898. évben született, valamint azon népfelkelésre kötelezettek, akik 1897—1865. évfolyamokba tartoznak, de eddig a szemléken meg nem jelentek, az eddigi rendszabályok szerint **április 1-ig összeírandók.**

A bemutató szemlék április 14. től május 3-ig fognak lezajlani, míg az utóbemutató szemlék május 15. én és 16. án fognak megtartatni.

Az alkalmasnak talált magyar állampolgár népfelkelésre kötelezettek bevonulási ideje később lesz közhírré téve.

Azon 18 éves ifjakra nézve, akik az egyévi önkéntesi kedvezményre igényt emelnek, külön rendeletben intézkedett a miniszter.

Az orvosok jelentkezése.

Utasítatnak továbbá az 1865. évi születésű és ennél fiatalabb valamennyi orvosok tekintet nélkül arra, hogy fel vannak-e mentve vagy sem, amennyiben a hadrakelt sereghez beosztva nincsenek, hogy az előjárásnál jelentkezzenek:

Hatósági orvosok (állami, vármegyei és városi tisztí- és járásorvosok, községi és kör-orvosok, állami, köz- és magánkórházak, elmeorvosintézetek, szanatoriumok orvosai, egyetemi klinikák, orvoskari és bábaképző intézetek, bábaiskolák és gyermekmenhelyek orvosai, Vörös-Kereszt intézményeinél működő orvosok, önkéntes betegápolás egyéb intézeteinél működő orvosok, gyakorló és magánorvosok (ha gyakorlatot nem is folytatnak), egyleti, munkásbiztosító pénztári, fűrdőorvosok stb., a hadseregbeli és honvédségi hatóságoknál, csapattesteknél, lábadozó osztagoknál, intézeteknél és egészségügyi intézeteknél (helyőrségi kórházak, tartalék-kórházak, honvéd hadikórházaknál) szolgálatot teljesítő tartalékos, népfelkelő és népfelkelésre kötelezett orvosok, a magyar királyi rokkantügyi hivatal intézményeinél alkalmazott orvosok, a megfigyelő állomásoknál alkalmazott orvosok, vasuti és bányarvosok.

A galíciaiak és bukovinaiak hadkötelezettségi viszonyának megállapítása.

Végül utasítja a rendelet azokat a népfelkelésre kötelezetteket, akik az 1865. évi január 1-je és 1898. évi december 31-ike között születtek, tényleges katonai szolgálatban nem állanak és a háború előtt Galiciá-

ban, vagy Bukovinában laktak, vagy ott illetőséggel bírtak, vagy bírnak, s jelenleg a magyar szent korona országainak területén laknak, hogy a rendőrkapitányságnál 48 óra alatt jelentkezzenek.

Biharvármegye közgyűlése.

A vármegye törvényhatósága tegnap tartotta meg március havi ülését. A közgyűlésen dr. Miskolczy Ferenc főispán elnökölt. A főispáni megnyitó után Keszthelyi Zoltán főjegyző terjesztette elő az alispán időszaki jelentését. A jelentés szerint a vármegye közegészségügyi állapota lényegében nem sokban tér el a múlt időszaki állapotoktól. A hólyagos himlő ugyan járványszerűleg lépett fel a vármegyében, azonban a baj megszüntetése iránt a legszigorúbb intézkedéseket foganatosította a hatóság s így nagyobb veszedelem a vármegye közönségét nem fenyegeti.

A bihari körorvos ügye.

Az alispáni jelentéshez dr. Péchy Károly szólott hozzá. Szerinte a hólyagos himlő azért öltött nagyobb mérvet, mert a körorvosok kardalészában vannak. Így például 6 mint bihari körorvos fel van függesztve. Kérdést intéz az alispánhoz, hogy miért van 6 felfüggesztve?

Miskolczy Ferenc főispán figyelmezteti a felszólalót, hogy személyes ügyeket egyáltalán ne keverjen bele az ügybe és csak általánosságban szóljon az ügyhöz.

Péchy Károly nem személyes ügynek, hanem közügynek tartja a saját ügyét és ismét csak azt kérdi, hogy miért van 6 felfüggesztve?

Az elnök végül is figyelmezteti, hogy ha tovább is eltér a tárgytól, akkor megvonja tőle a szót.

Péchy Károly ismét csak ahhoz ragaszkodik, hogy az 6 ügye közügy és hogy miért van 6 felfüggesztve?

Fráter Barnabás alispán kijelenti, hogy az ügy személyes magánügy.

Péchy Károly ragaszkodik hozzá, hogy az 6 ügye közügy s ezzel le is ült.

Péchy Károly idegeskedése általános fel-tűnést keltett a vármegye törvényhatósága előtt.

Gera Sándor a belényesi járásban lefoglalt termények ügyében szólalt fel. Kéri az alispánt, hogy a zár alá helyezett terményeket ne vigyék el a járás területéről.

Fráter Barnabás alispán kijelenti, hogy már intézkedett is ebben az ügyben.

Podmaniczky Károly megválasztása.

Következett a megüresedett szolgabírói állás betöltése. A kijelölendő választmány megalakulása után visszavonult. Pár perces tárgyalás után konstatálták, hogy a szolgabírói állásra egyetlen egy pályázat érkezett be és pedig a báró Podmaniczky Károlyé. Podmaniczky Károly ma is, mint szolgabíró teljesít szolgálatot s eddigi szolgálataival is azt bizonyította, hogy kitűnő közigazgatási férfi s megválasztásával a vármegye nyerei

fog. A kijelölő választmány is egyedül je-lölte. A közgyűlés ennek alapján báró Podmaniczky Károlyt egyhangulag nagy lelkesedéssel meg is választották.

A hadi-árvák védelme.

Böszörményi Lajos nagyszalontai református esperes az árvák védelmében szólalt fel. Nagy elismeréssel nyilatkozik Biharvármegye árvaszékének a hadi árvák érdekében kifejtett eddigi akciójáról.

Ez az árvavédelmi akció azonban csak úgy lehet eredményes, ha az árvaszék megfelelő anyagi alappal rendelkezik. Szerinte ez csak úgy volna keresztülvihető, ha az árvaszék gondoskodna valami jövedelmi alapról. Figyelmebe ajánlja az árvaszéknek a nagyszalontai református egyház eljárását. Az egyház általános tűzbiztosítást eszközölt egy biztosító társaságnál, a mely társaság az egyháznak igen tekintélyes jövedelmét hoz.

Verner Kálmán árvaszéki elnök köszönetet mond az árvaszék nevében az eddig kifejtett akcióért nyilvánított elismerésért. az árvaszék tűzbiztosítása megfelelően van intézve. Ebben az ügyben az árvaszék már le van kötve. Azonban a lekötésen bizonyos módosításokat lehet eszközölni, amint hogy eszközölt is. Így a közgyűlések bizonyos százalékát a jövőben a hadiárvák javára fogják fordítani.

A számonkérészek jelentését a közgyűlés örömmel vette tudomásul.

Fráter Barnabás alispán bejelentette ezután, hogy a vármegyei tisztikarnak két tagja és pedig a vaskóhi körjegyző és bihardiószei segédjegyző hősi halált haltak.

Miskolczy Ferenc főispán kegyeletteljes szavakban emlékszik meg a két hősi halott ról és indítványozza, hogy a törvényhatóság jegyzőkönyvileg örökítse meg emléüket. Soha el nem muló kegyeletéről pedig az elhunytak családtagjait jegyzőkönyvi kivonaton értesítsék. Az indítványt egyhangulag elfogadták.

A miniszteri leiratoknál Tisza István miniszterelnök leiratát nagy lelkesedéssel vették tudomásul. A tárgysorozat többi ügyét minden felszólalás nélkül az állandó választmány javaslatának megfelelően tárgyalták le s ezzel a közgyűlés már fél 1 órakor véget is ért.

A 18 évesek önkéntesi joga.

A honvédelmi miniszter rendelete a 18 évesek katonai szolgálatáról rendelkezik. Ennek a rendeletnek a főbb pontjai a következők: 1. Az 1898. évben született hadkötelesek az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében feltételelesen részesítendők abban az esetben, ha igazolják, hogy az 1915—16. tanévben főgimnáziumoknak és főreáliskoláknak, valamint a polgári iskoláknak VI. osztályát a folyó tanévben végző növendékei, továbbá tanítóképzőintézeteknek II. évfolyamát a folyó tanévben végző növendékei.

Csapatválasztási joggal csak azok az ifjak bírnak, akik a feltételes vagy végleges egyévi önkéntesi kedvezményben való részesítés, valamint egyúttal a választott csapat testbe leendő önkéntes belépés iránti kérvényüket legkésőbb hét nappal a bevonulás előtt benyújtják.

A mélyen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozzuk, hogy Bécsi utunkból hazaérve az ottani kiállítás legújabb kalap-modelljeit beszereztük s azokat a Rákóczi-uti Moskovits palotában levő üzletünkben bocsájtjuk k. vevőink rendelkezésére.

Teljes tisztelettel

WESZFRIED és KMETZ

Telefon 14-46.

Hofmeisterné vallomása.

— A Pleisz-ügy hetedik napja. —

Madurkai ur, Pesti ur, Kopócsy ur, szólítja a fáradhatatlan elnök a polgári lelkiismeret jelenlevő képviselőit. S Madurkai ur, Pesti ur, Kopócsy ur és a többi esküdt mindig jelen vannak, mindent hallanak s nem marad előttük árnyékban a Pleisz eset egyetlen részlete sem.

Madurkay ur, Pesti ur, Kopócsy ur s a többi esküdték előtt már világos az eset s az asszonyt körülvevő homály eloszlott. Mi is látjuk már az eset előzményeit, okait, lefolyását, előttünk áll a vádlott és a halott egész élete, borzasztó a gondolatoknak ez a nyilvánosság elé kényszerítése, orvosi operáció s a földi igazságszolgáltatás érdekei egyformán mély fájdalmakat okoznak.

A kiengesztelődés és megértés azonban tökéletes, mert mindenki elmondott mindent. Aki tanu még hátra van, az ma teszi le vallomását s a bizonyítási eljárás be is fejeződik ma estig.

Holnap tartja meg a vád és a védelem beszédét, délután a kérdéseket terjesztik az esküdték elé s péntek este verdikt várható.

Hogy ez így megy, abban egyformán része van az elnök, Balás Elemér dr ezuttal is kiváló vezetésének, a vádat képviselő Medvigy István és a védő: Adorján Emil dr készségének, hogy az igazság kiderülése gyorsabban történjék.

A törvényszéken tegnap élénken tárgyalták Vas Károly nagyváradi rendőrségi detektív szerepét ez ügyben. Vast az asszony megbizta, hogy nyomozzon férje viszonyai után s titokban kövesse. Vas a rendőrség szolgálatában áll, minden idejét lekötötte szolgálata. Kérdés, szabad-e neki magánkutató-sokra megbízást elvállalni, nyomozni családi ügyekben akkor, mikor a belügyminiszter a magánnyomozó irodákat feloszlatta, mert nem tűrhette, hogy ezek a családi életbe befolklakodjanak s perpatvart csináljanak. Kérdés, összefér-e ez hivatalos foglalkozásával s nem esik-e előtört kötelezőségei rovására, ha hivatalos detektív pénzért féltékeny feleségek rendelkezésére áll. Mindenesetre felettes hatósága előtt kell ezt a kérdést tisztázni.

Preiszné mellett.

Féltizkor kezdődik a tárgyalás. Adorján Emil dr védő bejelenti, hogy özvegy Süedl Ferencné jelentkezett vallomásra, mert Lőrinczy százados tanuval szemben igazolja, hogy Preiszné ideális feleség, jó anya s kitűnő, rendes háziasszony volt. A védő ellenzi a tanu kihallgatását, a bíróság azonban elrendeli. Dél felé ki is hallgatták s kedvező vallomását megtehette.

Hofmeister főhadnagy.

Az orosz hadifogságban levő Hofmeister Nándor honvédfőhadnagy vallomását olvasták föl. Egy ezredben szolgált Preiszszal. Nem rokonszenveztek. Feleségeik jó viszonyban voltak. Hallotta hogy a főhadnagy durván bánt feleségével, késsel is megütötte. Megtörtént, hogy jelenlétében összevesztettek s a vádlott panaszkodott, hogy férje sokszor drasztikus kifejezésekkel illette. Egy ízben egy napot töltött náluk, mert panasza szerint férje megverte. A tanu kibékítette őket. Pár nap múlva Ficzek ügyvéd értesítette, hogy Preisz elkergette feleségét. Az asszony lakásukra jött, ki-

jelentette, hogy öngyilkos lesz, amit régebben is emlegetett. A tanu békíteni akarta őket. Preisz kijelentette, hogy a válásnak nem áll utjában. Érthetetlen volt, hogy Preiszné mindezek ellenére ragaszkodott urához. Ficzek ügyvédet meggyanúsította Preisz, hogy feleségével viszonya van s ennek ellenére levelet írt neki, amelyben kölcsönt kért. A hadapródiakórában sok kellemetlensége volt s pár nappal előbb térítette el a tanu attól a szándékától, hogy az egész tisztikart föl ne jelentse. Az elhunyt 92 koronával tartozott s ahelyett, hogy elsején megfizette volna, még 4 koronát kért kölcsön kenyérré. Arról nem tud, hogy kártázott volna, de abból hogy már harmadikán nem volt pénze, azt következtette hogy valakit kitar.

Hofmeisterné.

Hofmeister Nándorné kihallgatása következett. Honvédszázados neje. Bizalmas barátja a vádlottnak. A vádlottat esküdjé óta ismeri.

— Preiszné ünnepelelt leány volt. Házaságát a családjá ellenezte, de szerette vőlegényét.

— A vádlott családját Pécsen tisztelték?

— Ó, igen. Nagyon előkelő rokonsága volt.

— Honnan tudja, hogy vőlegény korában Preisz pénzt kért?

— Azt jóval később beszélte el Gizi. Elmondja, hogy Preisz Károly eleinte szerette a feleségét, de az örökös pénzszükség miatt összetűzés elhidegítette.

— Preisznéről nem jó hírek jártak, mert bankokba, ügyvédekhez futkároz. Egy ízben egy ismerőse mondta, hogy amíg az ügyvédnél járt, az ura a ház előtt várta s átadta neki a pénzt.

— Ezt én elmondtam Gizinek. Azt felelte igaz, de nem azért járt az ügyvédnél, amit a pletyka mond, hanem az ura küldte pénzért.

— Egy bankigazgató egyszer azt mondta Preisznének: Kérem mondja meg az urának, hogy jellemtelen gazember.

— Gizi hazament, az üzenetet átadta. Az ura megkérdezte van-e pénz? A felelet az volt: nincs. Preisz azt mondta: akkor kár volt ennyit lófrálni. Az üzenetre nem reflektált.

— Elmondja, hogy egy ízben Preisz ujságot olvasott. Az apróhirdetéseket böngészte s ott volt egy olyan, hogy szép asszony barátságát vagyonos ember keresi. A főhadnagy azt mondta: Látod Gizi, te ennek irhatnál.

— Ott voltam, magam hallottam.

— Elmondja a tanu, hogy mikor látogatásban volt Preisznél, egymást érték számlával az emberke s az asszonynak 20 koronája volt otthon. Egyedül voltak a villában és kérdezte, van-e revolverük, mert félt.

— Megmutatta a fegyvert s mikor hozzányultam, sikoltott: ne bánts, el talál sülni. Csodálkozom, amikor mondta, hogy nem tud a revolverrel bánni.

— Elmondta, hogy egy családi jelenet után, mikor Preiszné két foltokkal hozzámenekült, vacsorával kínálta, de azt mondta: nem tud nyelni, úgy megmarkolta torkát az ura.

— Férjem ment békíteni s előtte Preisz beismerte, hogy megverte feleségét. Szavát adta, ha visszajön, nem fogja többé bántani.

— Bálba készültünk. Preisz is beleegyezett. Utolsó pillanatban üzentek, hogy akadályok miatt nem jöhetnek. Az történt ugyanis, hogy Preisz azt mondta neje-
nek:

elmebelez a bálba, de vérfürdőt találsz majd itthon. A gyermekeid holttete fog várni.

— Elmondja, hogy Preisz a felesége megsértéséért nem kért elégtételt.

— Egyszer Preisz a kávéházban azt mondta, hogy nem ül annak a bűdös zsidónak a társaságába. Másnap pedig pénzt kért az illetőtől.

Tud róla, hogy Preisz azt mondta feleségének, jó volna, ha elvétetné magát egy vagyonos öreg urral. Aki azt mondja, hogy a vádlott könnyelmű volt, nem mond valót. A tragikus eset után Preiszné letargiában feküdt. Sikoltozott, mikor megtudta, hogy férje halott. Azt beszélt, hogy öngyilkos akart lenni. Az ügyész kérdéseire elmondja, hogy Preisz különösége miatt volt antipatikus. Egyszer egy vizit elől az ágy alá bujt. Preiszné folyton az öngyilkosságot emlegette.

Zárt tárgyalás.

Délben zárt tárgyalást rendelt el az elnök, amely délután is tartott. Tanukat hallgatták ki.

Zárt ülés után.

A zárt ülés után Császár Kornél és Hegyesi László honvédszázadosokat hallgatták ki, akik jelentéktelen vallomást tettek.

Németi József tartalékos főhadnagy következtetést tett.

Németi már Pécsen ismerte Preiszékát, mint istenföld családot, amely szívesen segít a szegényeknek. Azt hallotta, hogy Preisz durván bánt feleségével, sőt egyszer az asszony maga is panaszkodott előtte. Ő azt tanácsolta, hogy válják el férjétől, s bármikor szívesen nőül veszi. Ugyanis leány korában ő is udvarolt Preisznének, aki azonban ezen ajánlatát méltatlankodva elutasította. Kijelentette, hogy ő a durva bánásmód dacára is szereti férjét, különben is eskü köti hozzá.

Elmondja továbbá, hogy egy bál alkalmával együtt táncolt Preisznével. Preisz meglátva ezt, odasielt és durván kiragadta feleségét kezéből. Ugyanez az ember, mikor 600 koronát elsikkasztott a hivatalos pénzből, arra kényszerítette a feleségét, hogy tőle kérjen kölcsönt.

Korda Sándorné takarítónő vallja, hogy mikor egyszer Preisznél takarított, Preisz megkérdezte a feleségétől:

— Mit csinálsz Ciciám?

— Nagy takarítást!

— Eredj inkább és a pokol fenekéről is keríts pénzt!

Máskor hallotta, hogy a vádlott figyelmeztette férjét, miért tartja revolverét a szekrény tetején, takarításkor véletlenül elszülhet.

Preisz azt felelte:

— Azért, hogy lödd főbe magad...

Azt is hallotta, hogy az asszony egy alkalommal panaszkodott Preisz Gizellának férje durva bánásmódja miatt. A Preisz leány így felelt:

— Ne törődj vele, a mi szüleinknél is így szokott lenni.

A tanut megeskatták. A kihallgatások ma folytatódnak.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legsebbebb része. Az első ránc a szép asszony izzó bánta. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég, ha a megbecsülhetetlen Y-Po crémet es szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és a bőr vörösségét. Ára K 1 és K 1-50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad. Telefon 13-02.

* Megvétele keresetük egy közép nagyságu Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhatalba kértnek.

Elismerés MAYER LÁSZLÓ dr főorvosnak.

A háborús kötelességteljesítés mintaképei ma az orvosok, de ezek között első helyen áll Nagyvárad főorvosa, Mayer László dr, aki az egész város közegészségügyének védelmét vállalta és végre is hajtotta. Emlékeztünk arra az emberfeletti és szívós küzdelemre, amelyet a nagy energiájú főorvos, a közegészségügy e kiváló vezetője folytatott minden akadály ellen és *post tot discrimina rerum* mégis megfojtotta a kolerát az indolencia, a rozszindulat, a hanyagság és tudatlanság okozta akadályok dacára is.

Emlékszünk arra is, hogy a óeneréas betegségek elleni küzdelemben a katonaság hirtelen meglepte Nagyvárad város tisztii orvosi hivatalát s vizsgálatot tartott. Nagy meglepődésünkre a hivatal nagyszerűen elkészült a védekezésre, minden intézkedést foganatosított már jóelőve, s megtörtént, hogy Mayer László dr főorvos szakelőadását fogadták el alapul arra, hogyan védekezzenek veszedelmek ellen.

A honvédség vette észre legelőbb ezeket a kiváló hivatali közegészségügyi s emberi tulajdonságokat, és a legelsőbb szolgálat nevében elismerését adta tudtára a főorvosnak, aki nagy s öt jellemző szerénységgel beiktatta az iratot s betette az irattárba. A nagy okmányt rendesen a falra függesztik, akik szeretik ezt.

Emlékeztünk azonban arra is, hogy Mayer László dr főorvos a katonai járványkórházat ingyenesen látta el 16 hónapig, hol 1800 beteg volt ápolásban, ha jól tudjuk, napi kötelességeinek teljesítése után este 6 órától 9 óráig volt künn, s nagy rendet tartott. Nem hallottunk arról, hogy e működése megfelelő elismerésben részesült volna.

A főorvosnak most kapott kitüntetése városszerte igaz örömet kelt.

A Vörös-Kereszt köszönete.

A következő sorok közlésére kértünk fel:

A Vörös Kereszt által folyó hó 12 én vasárnap a vármegyeháza nagytermében rendezett háborús-délután ismét fényesen sikerült, természetesen, hogy ezt a sikert első-sorban azon urhölgyeknek és uraknak köszönhetjük, akik ezen a délutánon igazán nagy művelzetben részesítették a megjelent nagyszámu és előkelő hallgatóságot. Ugyanazért a Vörös Kereszt választmánya ez alkalommal sem mulaszthatja el, hogy őszinte háláját és köszönetét ki ne fejezze *Kubinvi* László huszárhadnagy urnak remek művészi tökéletességű hegedűjátékáért, valamint a línci opera karnagya *Funkenstein* Rezső urnak, magas nivóju, diszkrét zongora kíséretéért, *Dutka* Ákosné urhölgynek, aki férjének *Dutka* Ákos urnak szavaita el nagyhatással legujabb költeményeit; dr *Krúger* Aladárné urhölgynek gyönyörű énekéért; és *Patzkó* Sarolta urhölgynek remek zongora kíséretéért, dr *Brém* Lőrinc kanonok urnak magas szárnyalásu szabad előadásáért. Mindenesetre elismerés és hála illeti meg mindazon urhölgyeket, a kik ez alkalommal is a háborús délután sikere érdekében a házi asszonyi tisztet betölteni kögyesek voltak, végre a helyi sajtó munkásait, akik ismert buzgalomukkal fáradoztak ez alkalommal is az est és szálta a Vörös-Kereszt sikerén.

Ki a békebontó?

A Nagyváradai Napló és a jótékony-ság.

Tintahal vagy bócherokoskodás, mindkettő zavart okozással igyekszik elterelni a kérdéssről a figyelmet. Mi pozitív vádat támasztottunk s támasztunk ma is a *Nagyváradai Napló* szelleme, iránya és modora ellen, a mely keresztényellenes és felekezeti. Ha nem kíván emlékezni a lap, fel-frissítjük memóriáját csak éppen a vasárnap-i cikkére hivatkozással, amely a tulvilágba vetett hit közönséges kifigurázása. És még a Napló panaszkodik, a miért ez ellen tiltakozunk!

Nem a keresztény sajtó hasábjain kapnak helyet destruktív törekvések s a bomlasztó, amorális, rokkant elméletek nem tölünk kelnek utra, hogy ezt a megtépázott, meggyengített keresztény és magyar társadalmat még jobban erőtlentse. A nyugaton elkopott és rokkantná vált gondolatörmelékek sem a mi márkákkal kerülnek forgalomba s ez a legujabb sütetlen pakéta, a tulvilág leviccelése, a keresztényellenes sajtó kedvenc témája, csak a többi tetején látszik, mint merénylet a kereszténység ellen.

Nem arról van itt szó, hogy a katonai cenzura megengedte a levél közlését, hiszen a katonai cenzura csak a hadi titkokat védi; azt is bölcsen tudja a katonai cenzor, hogy a magánlevél izlése az írója és a címzett izlése szerint igazodik, a nyilvánosságra jutott közlemények azonban magasabb fokú izlés kritikája alá tartoznak. Ezt a jó izlést a Naplónak is ismernie kell s ez a jó izlés keréken tiltakozik a vallás, a vallási tételek, a vallás szolgáinak olyan tónusban történő kiviccelése ellen, mint a minőt a Napló "izlése" gyönyörűséggel talál olvasói elé.

Nem arról beszélünk mi, hogy a *Nagyváradai Napló* egyes lelkipásztorokat megdicsér. Ha egyeseket dicsérettel említ néha, annál jobban kilóg a lóláb, hogy amikor egyeseket néha dicsérletekkel áraszt el, akkor mintegy a dicsérletek visszaszívása gyanánt annál jobban kirohan a lelkipásztorok ellen s nyilvános gúny tárgyává teszi őket. Lohet, hogy az némely körökben így tetszik, sőt így kívánják, de akkor illenék megírni, melyikkel akart igazat írni a Napló: a dicsérletekkel-e, vagy a kicsufolással.

Azt már megszoktuk, hogy amikor rossz fát tett a tüzre bizonyos körök sajtója, rögtön előrántja háborús jótékonykodását s hetet-havat összehadar e címen, balesántva mindazt, ami nem az ő munkája, hozzá köze sose volt.

Ugy tüntetik fel ilyenkor ezt a várost, mintha csak a *Nagyváradai Napló* dolgozna benne a közért, (oh, oh!), a hadseregért, az árvákért és vakokért. Hát akkor *Pallay* Lajosné mit csinált s mit dolgozott a Vörös-Kereszt és ennek drága Jobbkez-e? Mit dolgoztak a többi nagyváradai újságok? Vagy semmit? Vajjon csak az tett valamit, aki mindig nagyhangon irt és irt reklámokat önmagának, vagy akik szívükben mély és szent fogadalommal áldozataikat esendben tették le a haza oltárára, amely oltár előtt most a szarka csörög, hogy ő hordott oda mindent. Aki jót tett is és ezt kamatoztatni akarja azzal, hogy folyton a társadalom szemébe

kiabálja állítólagos jótéteményeit, elveszítette jótéteinek erkölcsi tartalmát, értékét s vásári képmutatásra súlyosztá tettét.

Ne tessék hozalkodni a piacon ilyenekkel, mert esetleg visszafelé sühlet el a nagy dícesekevés. Egyidőre nem feszegettjük az ügyet, de azt le kell szögeznünk, hogy a *Tiszántúl* mindenkor önzetlen készséggel és a legnagyobb buzgósággal áll a Vörös-Kereszt és minden nemes mozgalom szolgálatára.

Nem engedjük tehát, hogy a *Nagyváradai Napló* tulbecsülje állítólagos szolgálatait. Amint kevésbé engedhetjük, hogy ezen a címen az emberiség lelki szükségletének megfelelő világfelfogást sértésekkel illessen a lap, a melynek szelleme keresztényellenes.

Azt a nyomást, amelyet a nemzetközi sajtótólke a keresztény társadalomra gyakorolt, a keresztény sajtó meg akarja szüntetni. Azt kívánjuk, hogy lélegzethez jusson a legtisztább vallás követőinek elnyomott serege. A mi népünk, a mi keresztény társadalmunk évtizedes terortól elgyengülve félénken mer megnyilatkozni, mi mellette leszünk s nem engedjük, hogy egy hangos, nagyon is ismert módszerrel dolgozó sajtó továbbra is megakadályozza, hogy saját életét élhesse s továbbra is szolgálatában tarthassa.

A magyar keresztény szellem eráját fogjuk növelni minden energiánkkal s mert a mi társadalmunk a gyengébb, ezzel foglalkozunk. A többit már unalomig feldicsérte a destruktív sajtó, a mi vézna, de drága keresztény társadalmunk mellé kell állnunk.

A szabadkőműves háborús akciókról pedig — az olasz szabadkőművesesség galád aknamunkája s ennek következménye: az olasz árulás után — talán legjobb lesz hallgatni. Vagy nem?

Végezetül egy intelmet a közönséghez: a penészgomba lassan, de kitartóan terjed alkalmas területen, ellep mindent s megtámadja a szervezetet is. Társadalmak is így járnak. Ez ellen a legjobb a tiszta levegő s a világosság.

Tiszta levegőt, világosságot: ez a mi programunk, ez az új erőre kapott keresztény társadalom programja s van annyi erőnk, hogy ezt a programot keresztül visszük, akár tetszik a páholynak, akár sem.

* Husvétii Karneval Nagyváradon. Aszódi Mihály cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzleteibe az összes bőjti konzervált halak és husvétii tojás cukorkák szébbnél-szebbek magérkeztek. Az árak még az előbbiek, raktáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passzga, II. fiók Zöldfa passage a kabaréval szembe teljesen ujjonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda épület, Kugler Gerbaud bonbonok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befűző cukorka előjgyzést elfogadok főüzletemben. — Nagyban: husvétii tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halakból. Kondenzált tej, "Berna" védjegyű kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

A Nagyváradi Velencei Takarékpénztár közgyűlése.

A Nagyváradi Velencei Takarékpénztár tegnap tartotta évi közgyűlését. A fiatal pénzügyintézet a nehéz gazdasági viszonyok dacára is megfelelő eredményt ért el. A részvényesek elismeréssel adóztak az intézet vezetőjének: Schiller Sándor vezérigazgató-nak, akit elismerésük jeléül az intézet igazgatóságába is beválasztottak.

A közgyűlésen Neuländer Mihály részvényes elnököt

Jelen voltak: Bernáth Lajos, Neuländer Mihály, Schiller Sándor, Spitz Jenő, Klein Menyhért, Kovács József, Löwenstein Lamm Mór, Leitmann Dezső, Zeigmond, Waldmann Odón, dr. Gerlán Gábor, Daniberg Ignác, Molnár Lajos, Barna Arthur, Huszár Adolf, dr. Tóth Ferenc, Stern Béla, Lebovits Rudolf, Csukker Mór.

A megnyitás után felolvasták az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket:

Intézetünk 5-ik évi működéséről jelentésünket a következőkben van szerencsénk elterjesztetni:

Az általánosan ismert és több év óta tartó súlyos gazdasági viszonyok, valamint a 20. dik hónapja dúló világháború folytán intézetünk a múlt évben új üzletkezelési kérésétől tartózkodott munkálkodását a meglévő üzletkezelés ápolására és annak biztosítására fordította.

Minden igyekezetünk tehát oda irányult, hogy ezen nehézségekkel, melyeket a világháború okozott és melyek egész közgazdasági életünket megbénítottak, lehetőleg legkisebb áldozatokkal megküzdjünk és midőn intézetünk múlt évi mérlegét bemutatjuk, reméljük, hogy az óvatosságból tekintélyesen eszközölt leírások után mérlegünk a t. részvényesek meglepedésével fog találkozni.

Egyben jelentjük, hogy igazgatóságunk 4 tagja, mint például Aczél Zeigmond elköltözése, Schwartz Márton betegsége, dr. Weisz Márton és Szalai József nagy elfoglaltságára való hivatkozással intézetünkönél viselt igazgatósági tagságukról lemondottak.

A felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság jelentését, valamint a mérleget elfogadták s a felmentvényt megadták.

Dr. Gerlán Gábor méltatta az igazgatóságot, a vezérigazgatót és a tisztviselőket buzgósságát érdemeit s indítványozta, hogy jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak.

Az indítványt elfogadták s úgy az igazgatóságnak, mint a vezérigazgatónak és a tisztviselőknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

Ezután a választásokra került a sor.

Igazgatóknak választottak: dr. Adejran Emil, Deutsch Simon, dr. Tóth Ferenc és Schiller Sándor vezérigazgató.

Felügyelőkké választottak: Waldmann Odón, Bedényi József, Közöpesy Kálmán, Széles Gyula, Lamm Mór, Kain Jakab.

Napbiztosok lettek: dr. Bartha Andor, Balla Ferenc, Balázs Márton, Huszár Adolf, Klein Menyhért, dr. Kassay Kálmán, Lebovits Rudolf, Paczkó Aladár, Stern Béla, Weisz József és Szilágyi Ernő.

A választások után Lebovits Rudolf szólalt fel. Méltatta az intézet közhasznú működését, ami abban nyilvánult, hogy a kisembereket támogatta apróbb kölcsönökkel, amit a nagy intézetek figyelembe sem vesznek. Teljes elismeréssel adózik ezért az intézetnek s kéri, hogy jövőben is támogassa a kisemberek érdekeit. (Helyeslés.)

Ezzel a közgyűlés véget ért.

7000 koronás ékszerlopás.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradi ékszerlopások búalajstroma ismét egy újabb esettel növekedett. Tegnap reggel ismeretlen tettesek behatoltak dr. Fischer Imre izr. kórházi főorvos lakásába és mintegy 7000 korona értékű ékszert elloptak.

Fischer Imre dr. tegnap panaszt tett a rendőrségen, hogy Szalárdi-utca 5. szám alatt levő lakásának nyitott hálószobájába ismeretlen egyén egy észrevétlen pillanatban besurrant és a záratlan éjjeli szekrényből a következő ékszereket elemelte. Egy pár platinába foglalt, felül egy kis, alul egy 3 és fél 4 karátos briliáns függőt 5000 korona értékben, egy arany női gyűrűt platinába foglalt borsó briliánsal, melyet kisebb briliáns kövek vesznek körül, 1000 korona értékben, egy darab 300 korona értékű női arany gyűrűt, közepén egy rubin, két oldalt egy egy briliáns kővel.

Elloptak ezenkívül 1 darab arany lorgnetet hosszú arany és platina szemekből álló nyakláncsal, melynek értéke 500 korona és egy darab 180 korona értékű arany karkötő órát.

A rendőrség megindította a nyomozást, Bott György és Vas Károly detektív nyomoznak az ügyben Ehrlich Imre fogalmazó vezetésével. Dr. Dayka Endre rendőrkapitány széles körben kiterjesztette a nyomozást a tettes kézrekerítésére, még a tegnapi napon körözvényeket bocsátott ki a szomszédos esendőrségekhez, a budapesti és vidéki rendőrségekhez, azonkívül több helyre távirati megkeresést is intéztek.

Az élelmiszerek hatósági árai.

A m. kir. belügyminiszter ur 69501/III/1915 számú leiratával megadott felhatalmazás alapján Nagyváradi város törvényhatóságának területére a közéletmozgás zavartalanosságának biztosításához fűződő érdekekből az élelmi cikkek követelhető legmagasabb árait az 1916. évi március hó 15-től április 1-ig terjedő időre a következőképen állapítottam meg:

Hus és hústermékek: 1 kiló marha hus (I. rendű) 5-20 kor. 1 kiló marhahus (II. rendű) 5- kor. 1 kiló növendék hus 4-80 kor. 1 kiló borjúhus (bátulja) 5- kor. 1 kiló borjúhus (eleje) 4-60 kor. 1 kiló juhhus 3- korona. 1 kiló sertéshus 20 deka nyomtatékkal 5- korona. 1 kiló sertéshus nyomtaték nélkül 5-40 kor. 1 kiló füstölt sertéshus 6-20 kor. 1 kiló kolbász (füstölt) 6-20 kor. 1 kiló szalonna (zsirnak való) 6-20 kor. 1 kiló szalonna (füstölt, sózott) 7- kor. 1 kiló szalonna (pörkölt, paprikázott) 7- kor. 1 kiló hárj 6-40 kor. 1 kiló préseletlen tepertő 4-80 korona. 1 kiló sertésszir 6-80 korona.

Baromfi: 1 pár esirke rántani való 2-3 kor. 1 pár esirke sütni való 4-5 kor. 1 kiló esirke élő sulyban 2-80 kor. 1 kiló esirke kopasztott — kor. 1 kiló tyúk 2-60 k. 1 kiló ruca sovány élősulyban 2-60 kor. 1 kiló ruca (kóvér) élősulyban 3-80 korona. 1 kiló liba (sovány) élősulyban 2-60 kor. 1 kiló liba (hízott) élősulyban 4- kor. 1 kiló liba (hízott kopasztott) 4-70 kor. 1 kiló pulyka élősulyban 3- kor.

Hal és vad: Ponty fél kiló sulyig 1 kiló 1-90 kor., fél kilótól 1 kiló sulyig 1 kg. 3-80 kor., 1 kiló sulyon túl 1 kg. 4-20 kor. Apró halak 1 kiló 2-40 kor.

Tej és tejtermékek: 1 liter tej főlötlen piacon 50 fill. 1 liter tej főlötlen házhoz szállítva 52 fill. 1 liter tej kóser 54 fill. 1 liter tejfel 1-80 kor. 1 kiló túró (tehén) 1-60 kor. 1 kiló túró (juh) 2-70 kor. 1 kiló gomolya 2-40 kor. 1 kiló vaj 8-80 kor.

Liszt és kenyérműek: 1 kiló buza-dara és nullásliszt 86, főzöliszt 60, buza-kenyérliszt 46, rozsliszt 43, tengeriliszt és dara 46 fillér 1 kiló fehér kenyér (fözölisztből) péknél 58, üzletben 60, 1 kiló fehér kenyér (nullás lisztből) péknél 84, üzletben 86 fillér. 1 kiló fehér kalács (nulláslisztből) cukrásznál és péknél 84, üzletben 86 fillér.

Cukor: Süveges viszontelárusítóknak 100 kg. ként 118-25, kicsinyben 1 kiló 1-24, kocka dobozban viszontelárusítóknál bruttó 5 kg. 100 kg. 120-70, kicsinyben bruttó 5 kg. 1 kg. 1-26, liszteukor dobozban visz. elár. brutt. 5 kg. 100 kg 121-19, kicsinyben bruttó 5 kg. 1 kg. 1-26, kristály viszont elár. 100 kg. 118-25, kicsinyben 1 kg 1-24, husvétü süveg visz. elár. 100 kg. 121-25, kicsinyben 1 kg. 12-7, kocka 100 kg. 123-70, kicsinyben 1 kg. 1-29 kor.

Száraz főzelék, tojás, zöldség stb.: 1 kiló bab száraz 56 fillér. 1 kiló borsó száraz 70 fill. 1 kiló lenese 80 fillér. 1 kiló kása (köles) 1-30 kor. 1 drb tojás (egész) 12 fill. 1 drb tojás (törött) 10 fill. 1 csomó sárga répa 20-24 fillér. 1 csomó patrezselyem 20-24 fillér. 1 drb karalábé — fill. 1 kiló hagyma (vörös) 76 fill. 1 kiló hagyma (fog) 4- kor. 1 kiló fejes káposzta 20 fillér. Fejes káposzta egy fej 24-40 fillér. 1 fej kelkáposzta 20-40 fill. 1 fej káposzta (vörös) 16-32 fill. 1 kiló burgonya 18 fill., 1 véka — kor. 100 kiló burgonya 15- kor. 1 drb retek (fekete nagy) 6 fill. 1 drb karfiol 50-60 fill. 1 liter tengeri (szemes) 26 fillér, 1 kiló dió 1-50.

Tudomására hozom a vevőközönségnek, hogy azon árusító ellen, aki az előbb felsorolt élelmiszerek árait márc. hó 15-étől márc. 31-ig az előbb megállapított árnál magasabb összegben szabja meg, a feljelentést a piacon szolgálatot teljesítő rendőrközegek bármelyikénél megteheti.

Nagyváradi, 1916. évi márc. 15-én.

Lukács Odón s. k.
polgármester helyettes.

Március 15-ike az iskolákban.

Nagyváradi tanulóifjúsága az idén is lelkesedéssel ünnepelte meg a magyar hazafiság ünnepét: a március 15-ikét.

Tudósításaink az ünnepélyekről a következők:

A kir. kath. tanítóképző március 15-iki ünnepélyét szép számú közönség hallgatta végig. A 14 számból álló program aránylag rövid idő alatt folyt le, mert úgy a gyak. iskola apró tanulói, mint a tanítójelöltek gyors egymásutánban adták elő pompásan begyakorolt programszámukat. Az ünnepélynek egyik főmomentuma a „Néhány szó a gyermeknek” volt, közben a „Talpra magyar!” és „Kossuth Lajos az üzente” című énekekkel, meg Resch Sanyi II. oszt. tanuló „Fél a szent háborúra” című szava letával. A hallgatóságot meglepte ennek a kis embernek pompás hanghordozása, kedves, természetes és minden félelemtől ment fellépése. A második főmomentumot D. Mézős Gyula önképzőköri ifjúsági elnök ünnepi beszéd képezte. Kiemelendő a tanítójelöltek ének- és zenekarának Kossuth- és Rákóczi indulója, melyeket a hallgatóság meleg tetszésnyilvánítással honorált. Szépen sikerült számok voltak a gyakorlóiskola növendékeinek kéthangú énekei, melyeket a tanítójelöltek kísérték igen diszkrétan. Igazán megkapóan kedves jelenség volt a gyakorlóiskola két kis leány növendékének, Vámosy Margitának és Seeger Jolánnak

megjelenése a pódiumon Vértési Gyulának „Mennek a legények“, illetve „Ha megjönnek“ című költeményét szavalták el nagyon kedvesen. Bőséges taps jutalmazta a két kis előadót. Jól megérdemelt tetszést aratott Rozsly Pista III. o. tanuló is Patyi Istvánnak „Kenderesi Pálék“ című költeményével, meg Gyenge Pista „A két csapat“ című szavallatával. Úgyes szavallónak bizonyult Krisztin János II. o. tanítójelölt, aki Ábrányi Emilnek „A vándor madár“ című költeményét adta elő igazi átérzéssel. D. Mészáros Gyula szintén Ábrányi Emil egyik költeményét, a „Milliók hirdessék“ címűt szavallta. Organuma az ilyen természetű költeményekhez kiválóan alkalmas és az előadáshoz is ért. A gazdag program nagy gondval volt összeállítva. A gyakorlóiskolai tanulók és a tanítójelölteknek hol egymást felváltó, hol egymást támogató fellépése jelképesen is kifejezte a tanítóképző intézet két részének szerves kapcsolatát.

A két szólamu énekben kitűntek: Zimányi Péter, Altnöder Endre, Bittenbinder János, Resch Lajos és Takács Géza a hegedűkíséretben Schmelezer Béla.

A hadi jótékonyok céljaira önkéntes adományokat adtak: Bozóky Gyula 6 K, Rozsly István 4 K, Sebestyén Jánosné, Altnöder Endréné, Vámosy Mihályné, Balla Józsefné, D. Mészáros Máténé és Straub Ferenc 2-2 K, özv. Novák Jánosné, Óváry Gyuláné, Óváry Istvánné, Gyenge Béláné, özv. Seenger Lajosné, Kristóf Jánosné, Nagy Imréné, Jakab Jánosné, Balla Albertné és hárman N. N. címen 1-1 K, özv. Rozsly Gézáné 70 fill., Karkusz Sándor és N. N. 60 fill., hárman N. N. címen 50-50 fill., végül ismét hárman 20-20 fillért. Összesen 37 K t.

A főgimnázium ünnepélye. A nagyváradi prem. főgimnázium ifjúsága délelőtt tartotta ünnepélyét a Kath. Kőr Szent László termében, melyet ez alkalommal egészen megtöltött az előkelő közönség.

Az ünnepélyt az ifjúsági zenekar játéka nyitotta meg. Kötő betanulással, egyöntetűséggel adták elő Keler Bélának Csokonai nyitányát Kovács Káándi prem. tanár ki-váló vezetésével. Zongorán Resch Mihály zenetanár kísérte.

Ifj. Balogh János önképzőkori elnök tartotta ezután megnyitó beszédét s úgy a stílusával, beszédének tartamával, mint előadói képességével a közönségnek nagy tetszést érdemelt ki, mely meleg tapsokkal jutalmazta az ambiciózus ünnepi szónokot.

Ezután Vidlicska József szavallta el nagy drámai erővel Gyóni Gézának „Csak egy éjszakára“ című költeményét. Majd a főgimnázium vegyeskara énekelte el a kiváló dalköltőnek, Belezny Antalnak „Honfi imája“ c. dalát. A szép dalt a közönség viharos tapsal honorálta.

Igen nagy érdeklődés kísérte Richter Béla ünnepi felolvasását is, ki a szabadságharc és a mostani világháború közt vont párhuzamot s a 48-as eszmék jelentőségét fejtegette.

Hatásos volt Kiss Kálmán szavallata, ki Vörösmartynak „A vén cigány“ című költeményét szavallta el.

A nívós ünnepélyt az ének- és zenekar Rákóczi indulója fejezte be. Az ünnepély jövedelme 85 K 15 fillér, mely összeget a hadiárvának juttatja az ifjúság.

A felső kereskedelmi iskola ünnepélye. Igen szép ünnepélyt tartott 1848 március idusa emlékére a felső kereskedelmi iskola is, ugyanezen a Kath. Kőr Szent László-nagytermében. A műsor minden egyes száma igen nagy tetszést aratott. Az ünnepi beszédet dr. Kohányi Rezső ker. iskolai tanár tartotta. A negyvennyolcas események jelentőségét fejtegette. A nagyszámu közönség tapsviharral honorálta a kiváló ünnepi szónokot.

Véber Rózsika Varga Gyulának „Harcba induló harangok“ című költeményét szavallta el. Szavallata igen nagy hatással volt a közönségre, melyet valósággal magával ragadott az előadás hangja.

Eszenyi Margit Papp Lajos kereskedelmi iskolai tanuló Prologusát szavallta el. A költemény, s az előadás a közönség nagy tetszését vívta ki.

Kramer Ödön Cloch Magyar ábrándját játszotta el nagy művészettel.

Kálmán Endre kiváló technikával játszotta el Mendelssohn tavaszi dalát.

Az olasz közs. polgári iskola előkelő közönség jelenlétében tartotta hazafias ünnepélyét a R. toók utcai iskolában, mely alkalommal a tágas terem szorongásig megtöltötte a közönség. Ott voltak: Rimler Károly polgármester, Lukács Ödön főjegyző, Pallay Lajosné, Réz Mihály, Bitzó János igazgató tanító stb. Az ünnepély műsorát több apróbb színjáték, ének s zongorasám tette változatossá. A polgári iskola növendékei minden számmal kiérdemelték a közönség nagy tetszésnyilvánítását.

A szép ünnepély sikerének, érdeme özv. Személyi Kálmánéé, ki nagy ambícióval törekedett, hogy az ünnepély minél szebb, nívósabb legyen.

HIREK

A Katholikus Kőr második közművelődési estélye.

Pénteken, a hó 17-én délután tartja a Katholikus Kőr a Szent László termében második közművelődési estélyét, a mely az előjeltől itélve, épen olyan fényes erkölcsei sikerrel fog lefolyni, mint az első. Az est szónoka dr. Géczy József a kiváló képzettségű theologiai tanár lesz, a ki mint egyházi szónok egyike a legjobbaknak. Tárnya is rendkívül vonzó: „Az emberi nem egysége“ címet adta neki, a mely bizonyára az est fénypontja lesz.

A szavallatot Takácsy Dénes papnövendék tartja, akinek képességei a szemináriumi ünnepélyeken már többször feltűntek. Ezenkívül magas színvonalon álló zenei produktiók teszik változatosabbá a műsort. Igen szépnek ígérkezik Öhlschlágel: hárfatriója, valamint a zongorasámok is. Megnyitóra két fiatal urleány, Kalenda Boriska és Krausz Irénke, a Fischer-Szalay-féle zongoraiskola kitűnő növendékei játszanak egy klasszikus négykezeset: Goldmark Szerenadeját.

Befejezésre pedig Patzkó Aladárné zeneiskolájának két rendkívül tehetséges növendéke Petróczy Alice és Steinhacker Adi urleánynak két zongorán előadják Pirani: Gavotte-ját. A kitűnő műsor bizonyára ismét egybegyűjti Nagyvárad egész katolikus társadalmát, mely a mult alkalommal is teljesen megtöltötte a Szent László termet.

Lovag Henriquez altábornagy vaskeresztje. A hivatalos lap közli, hogy a király megengedte lovag Henriquez János altábornagnak, hogy a német császár által neki adományozott II. osztályu vaskeresztet elfogadja és viselje.

A város zárszámadása a pénzügyi bizottságban. Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága holnap, március hó 17-én délután 4 órakor ülést tart a városházán. Ez alkalommal a város 1914. évi zárszámadását tárgyalja a szakbizottság.

Az új kanonokok kinevezése a hivatalos lapban. A hivatalos lap tegnapi száma közli a királyi kéziratot, amellyel Ófelsége a vallás és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Gresineczky Antal béklyéri esperes-plébánost a nagyváradi latin szertartású székeskáptalan utolsó rector-kanonokjává, Dóczy János béli plébánost pedig ugyanezen székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

Katholikus Kőr vetítő estélye. Kiválóan érdekes előadást tartott tegnap a Katholikus Kőr vetítő estélyén Szilágyi Dózsa premontrei tanár Fáraók földjéről címmel. Saját impresszióival fűszerezett előadásában ismertette Egyiptomot, melyet nemrég bontozott. A remek színes, vetített képek növelték az előadás érdekességét. Jövő kedden a bagdadi vasut kerül bemutatásra, igen érdekesnek ígérkező előadásban.

Március 15-iki ünnepély a sebesült katonáknak. A Szent Vines intézeti irgalmas nővérek szép hazafias ünnepélyt rendeztek az intézeti növendékekkel tegnap délelőtt, március 15-én a vasúti nyugvóállomáson ápolt sebesült katonáknak. Délután pedig a Félix-fürdőben ápolt beteg katonák előtt tartottak szép március 15-iki ünnepélyt. A növendékek hazafias szavallatai és éneke nagy lelkesedést keltett a beteg vitézeknél.

Kongregációi élet. Az Uroők Mária Kongregációje ma d. u. 5 órakor tartja összejövetelét a Szent László-menedékházban.

Az Urak Mária-Kongregációja ma este fél 7-kor tartja rendes összejövetelét a szokott helyen.

Az ujságírók választmányi ülése. A biharmegyei és nagyváradi ujságírók egyesületének választmányja ma délután 5 órakor ülést tart. Az ülés a Royalban lesz megtartva. Az elnökség ezúton is kéri a választmányi tagokat, hogy az ülésen tekintettel a tárgyalás alá kerülő ügyek fontosságára, mulatlanul szíveskedjenek megjelenni.

Elhunyt nyug. főmérnök. Részvétellel értesülünk, hogy márkusfalvi Gombos Dezső nyug. királyi kataszteri főmérnök, élete 53. évében, hosszas szenvedés után elhalt Gombos Dezső kiváló tagja volt a kataszteri mérnöki karnak, míg pár év előtt súlyos betegsége miatt nyugdíjba lépett. Elhunytát özvegyén és öt gyermekén kívül előkelő nagy rokonság gyászolja. Temetése holnap, pénteken, március 17-én délelőtt 10 órakor lesz a Schlauch téri 30. sz. háztól. Az engesztelő szent mise áldozat pedig március 18-án délelőtt 9 órakor lesz a váradi-olaszi plébánia templomban.

Ülés a városházán. Nagyvárad város vármellenőző bizottsága március 18-án délután 4 órakor a városházán ülést tart.

A Bihardiószegi Takarékpénztár kibocsátotta az 1915. évről összeállított zárszámadását és mérlegét. A kitűnően vezetett pénztárat egy nagy vidék közgazdasági érdekeit szolgálja szép eredménnyel s évről évre a fejlődés biztos jeleit mutatja s Vendler Ernő ügyvezető titkár buzgó, szakavatott működését dicséri. Az intézet április 2-án délelőtt 10 órakor tartja közgyűlését.

* **A Bihoreana takarékpénztár és hitelintézet** nagyváradi pénzügyintézet ma, csütörtökön délelőtt tartja évi rendes közgyűlést.

* **Halálozás.** A Toóth, Millye-, Jereineczky- és Dávidházy családokat mély gyász érte. Tótfalusi Toóth Kálmán álmosdi gyógyszerész élete 54. évében tegnap délután elhunyt. Hólttetemét Álmosdról Nagyváradra szállították s az itteni pályaudvaron március 17-én délelőtt 10 órakor tartandó temetés után a váradoszlasi sírkertben helyezi örök nyugalomra.

* **Kiadó butorozott szobák** modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

* **Jó karban levő zongorát** keresek megvételre. Seiler Kossuth utca 22.

* **Kiadó lakások.** Veteményes kerttel együtt Bunyitai-liget mellett vízvezetéki uton Máv. vízházhoz közel két és egyszobás lakás kiadó.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: **Farkas-féle hurut-szeletkét.** Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

* **Hadikölcsön kötvények!** Az O. K. H. kötelekésbe tartozó Nagyvárad-i Ipartestületi Hitelszövetkezet értesíti a nála jegyzett üzletfeleket, hogy a harmadik hadikölcsön kötvény szabad címeit, a pénzügyi elismervény ellenében a hivatalos órák alatt átvehetők.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Elláték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez új dalszövegek Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkölönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **A Biharmegyei takarékpénztár** közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

* **Megfagyott,** széltől kivörösödött, kizserepedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: A nap lovagja.
Pénteken: A nap lovagja.
Szombaton délután: Boszorkányvár.
Szombaton este: Kisasszony férje.
Vasárnap délután: Vagy ő, vagy senki!
Vasárnap este: Szökött katona, díszelőadás.

A Nap lovagja. Csütörtökön és pénteken a Nap lovagja, Bródy Sándor színműve, van a Szigligeti színház műsorán.

Két előadás. Szombaton délután régi szép operettet elevenít fel a színház: a Boszorkányvár, amelynek bábijos zenéje, romantikus meséje kifogyhatlan forrása a művészi élvezetnek. — Estére a Kisasszony férje, Drégely Gábor kacagtató bohóságja kerül színre és előre látható, hogy mint mindig, ezuttal is telt házat fog vonzani.

NYILTTÉR.

alapított 1847-ben. — Számos kitüntetés. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

ékszerek részletfizetésre

BRAUSWETTER JANOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyat, törött aranyat, arany pénzeket legmagasabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

A szerkesztésért kedveskedve fogadják...
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Korona Takarékpénztár és Hitelszövetkezet közgyűlésileg elhatározott feloszlása a nagyváradi kir. Törvényszék Ct. 277/3—1916 sz. végzésével jóváhagyatván, ezt ezennel meghirdetjük és felhívjuk a feloszló szövetkezet hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmadik ízbeni közzétételétől számított hat hónap alatt annál bizonyosabban érvényesítsék mert ellenesetben a tényleges feloszlás ezen igényeikre tekintet nélkül fogogatósítottatni.

Nagyvárad, 1916 március 1.

A felszámoló bizottság.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Folyó hó 16-án, 17-én és 18-án

Csütörtök, Péntek

és Szombat

A

Reservista

Kadet

Életünket és vérünket

Filmszenzáció a jelen nagy napjainkból 4 felvonásban.

Előadások kezdete pontban 5, 7 és 9 órakor folytatólagos.

Rendes helyáramok.

Kedvezményes jegyek érvényesek.

NŐI-, FÉRFI- ÉS KATONAI

GUMMI

KABÁTOK

20 kor.-tól 100 kor.-ig nagy választékban.

Eladás nagyban és kicsinyben

HAAS LIPÓT

Linoleum

raktárában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.

TELEFON 4-63.

